

Vlaanderen-Wallonië: wie werkt hoe en waar?

Is de werkende Vlaming vergelijkbaar met zijn Waalse landsgenoot? Waar situeren zich de knelpunten in beide gewesten? Hoe flexibel zijn Walen en Vlamingen? Welke sectoren bieden het meest kans op werkgelegenheid... In onderstaand artikel gaan we dieper in op deze thema's en bekijken we hoe de twee gewesten zich ten opzichte van elkaar verhouden inzake arbeid en werkgelegenheid.

De arbeidsmarktloopbaan: samengedrukt en kort

De samengedrukte loopbaan domineert in beide regio's (zie figuur 1). Hiermee bedoelen we dat de werkzaamheidsgraad relatief hoog ligt bij de 25- tot en met 49-jarigen ten opzichte van de min 25-jarigen en de 50-plussers. Vooral in Vlaanderen ligt de werkzaamheid voor de middencategorie hoog, in 2004 was 85% van de 25- tot 49-jarigen aan het

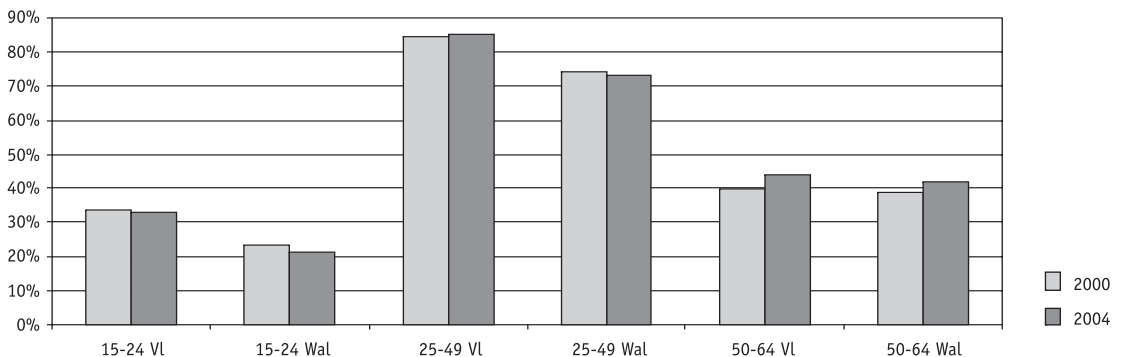
werk, tegen amper 73% in Wallonië. Ook de jongere cohorte is beduidend minder werkzaam in Wallonië dan in Vlaanderen. Bij de oudere bevolkingsgroep zijn de verschillen in werkzaamheid tussen de twee regio's verwaarloosbaar. Opvallend is dat de werkzaamheid bij de 50-plusser in beide regio's is toegenomen sinds 2000, terwijl voor de andere leeftijdsgroepen eerder een lichte daling of stabilisatie waarneembaar is.

Een moeizame start voor de jongeren op de arbeidsmarkt

De belangrijkste oorzaak van de relatief lage werkzaamheid van de 15- tot en met de 24-jarigen is het groot aantal studenten binnen deze leeftijdsgroep. Slechts een kleine minderheid combineert hun studies met een job (EAK 2004). In Vlaanderen ligt het aandeel studenten rond de 57%, in Wallonië rond

Figuur 1.

Werkzaamheidsgraad naar leeftijdscategorie (Vlaanderen en Wallonië; 2000 en 2004)

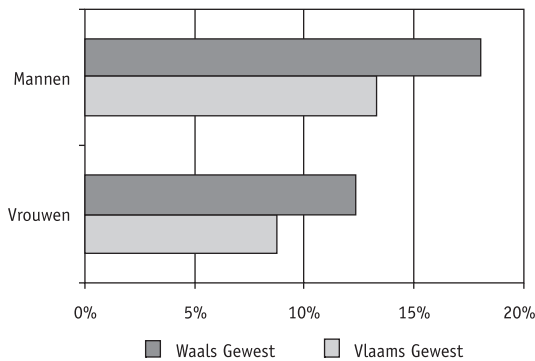

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

de 62%. Uit figuur 2 kunnen we echter afleiden dat de ongekwalificeerde uitstroom in Wallonië groter is dan in Vlaanderen. Met ongekwalificeerde uitstroom bedoelen we alle personen die hun studies beëindigen zonder minstens een diploma hoger secundair onderwijs. Vooral bij de mannen is dit uitgesproken, bijna een op vijf Waalse schoolverlaters is laaggeschoold. De vrouwen vertegenwoordigen hier het sterke geslacht, minder dan een op de tien Vlaamse vrouwen van 15-24 jaar beëindigen hun studies zonder minstens een diploma secundair onderwijs, bij hun Waalse seksegenoten ligt dit aandeel rond de 12%.

Figuur 2.

Ongekwalificeerde uitstroom (18-24 jaar) naar geslacht (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

Bron: EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Toch leert tabel 1 ons dat de lage werkzaamheid van de jongste cohorte niet uitsluitend toe te schrijven is aan het grote aandeel studenten. De werkloosheidscijfers tonen aan dat er, vooral in Wallo-

Tabel 1.

Werkloosheids- en werkzaamheidsgraad (15-24 jaar) naar geslacht (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

		Werkloosheidsgraad	Werkzaamheidsgraad
Man	Vlaanderen	13%	35%
	Wallonië	32%	24%
Vrouw	Vlaanderen	15%	30%
	Wallonië	34%	19%

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

nië, sprake is van een reëel tewerkstellingsprobleem. Van de Waalse vrouwen jonger dan 25 jaar, die zich aanbieden op de arbeidsmarkt, is meer dan een op drie werkzoekend, in Vlaanderen ligt het aandeel van vrouwelijke werklozen in de beroepsbevolking rond de 15%. Globaal gezien doen de mannen het iets beter, maar de kloof tussen Wallonië en Vlaanderen blijft belangrijk met een werkloosheidsgraad van respectievelijk 32% en 13%.

De 25- tot 49-jarigen, hyperactief?

We hebben gezien dat de cohorte van de 25- tot 49-jarigen de meest actieve groep vormt. In tabel 2 observeren we echter een diepe kloof tussen de regio's, vooral bij de vrouwen. In Wallonië heeft amper 64% onder hen een baan tegen 78% in Vlaanderen. Het aandeel werkende mannen ligt in beide regio's hoger, in Vlaanderen verwerft meer dan negen op de tien onder hen een inkomen uit arbeid, in Wallonië ligt dit aandeel iets hoger dan acht op tien.

Uit deze cijfers zou men kunnen afleiden dat het kostwinnersmodel in Wallonië nog meer stand houdt dan in Vlaanderen. De lage activiteitgraad van de Waalse vrouwen vormt een bijkomend argument om deze stelling aan te nemen. De activiteitsgraad geeft immers het aandeel personen weer die werken of actief op zoek zijn naar werk binnen de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij onze zuiderburen zijn amper 73% van de vrouwen, tussen de 25 en 49 jaar, actief op de arbeidsmarkt tegen 82% in Vlaanderen. Toch moet dit manifeste Waalse kostwinnersmodel genuanceerd worden. Het opleidingsniveau heeft een sterke invloed op de activiteitsgraad van de vrouwen in het algemeen en van de Waalse vrouwen in het bijzonder. Slechts iets meer dan de helft van de laaggeschoolde Waalse vrouwen is nog actief gericht op de arbeidsmarkt, in Vlaanderen ligt dit aandeel rond de 64%. Bij de hooggeschoolden stijgt dit aandeel in beide regio's boven de 90% en zijn de onderlinge verschillen verwaarloosbaar.

Ook al zijn de regionale contrasten bij de mannen minder uitgesproken, toch blijft de kloof tussen laag opgeleide Walen en Vlamingen aanzienlijk, vooral inzake werkzaamheid. Naarmate het opleidingsniveau toeneemt verkleinen de verschillen,

om bijna te verdwijnen bij de hoog opgeleiden. In Wallonië zijn amper 70% van de laag opgeleide mannen aan de slag, in Vlaanderen ligt dit aandeel rond de 85%. Bij de hooggeschoolden werkt meer dan 90% van de mannen tussen de 25 en 49 jaar en dit in de beide gewesten.

Vijftigplussers doen het massaal rustiger aan

Uit tabel 3 kunnen we afleiden dat de regionale verschillen in arbeidsmarktpositie zo goed als verwaarloosbaar zijn bij de vijftigplussers. In beide landsdelen blijkt de werkloosheidsgraad relatief laag te liggen. Dit fenomeen is echter gerelateerd aan het klein aandeel beroepsactieven in deze bevolkingsgroep. Vooral vrouwen ouder dan vijftig, scoren laag, iets meer dan één op drie is nog werkzaam of actief op zoek naar werk, en dit zowel in Vlaanderen als in Wallonië. De mannen uit dezelfde leeftijdscategorie zijn een stuk actiever, meer dan de helft onder hen is, in beide gewesten, nog gericht op betaalde arbeid. Het aandeel van de Vlamingen ligt iets hoger dan dat van de Walen (res-

pectievelijk 57% en 55%). De activiteitsgraad neemt een duik in de diepte als we de categorie van de 55 plussers uit deze groep isoleren. In geen enkele categorie vinden we nog meer dan 40% actieven. Opvallend is dat de Waalse vrouwen hier iets beter scoren dan hun Vlaamse seksegenoten met een activiteitsgraad van 23% tegen 21%, maar ook hier liggen cijfers voor Vlaanderen en Wallonië volledig in dezelfde lijn.

De reden waarom niet meer gewerkt wordt na de vijftig varieert sterk naar geslacht, tussen de regio's onderling zijn de overeenkomsten groot (tabel 4). Zo blijkt (brug)pensionering de belangrijkste oorzaak van inactiviteit bij mannen. Ongeveer zes op de tien zitten in een van beide stelsels. Arbeidsongeschiktheid is voor hen eveneens een belangrijke reden om niet meer te werken, bijna een op vijf mannen kan geen arbeid meer verrichten wegens gezondheidsredenen. Langs vrouwelijke zijde verklaart 46% van de Vlamingen, ouder dan vijftig, niet te werken om zich over het huishouden te ontfermen. In Wallonië ligt dit aandeel (39%) amper iets hoger dan het aandeel gepensioneerde vrouwen (35%).

Tabel 2.

Werkloosheids- werkgelegenheids- en activiteitsgraad (25-49 jaar) naar geslacht en onderwijsniveau (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

			Werkloosheidsgraad	Werkzaamheidsgraad	Activiteitsgraad
Man	Totaal	Vlaanderen	4%	92%	96%
		Wallonië	10%	83%	91%
	Laaggeschoold	Vlaanderen	6%	85%	91%
		Wallonië	18%	70%	84%
	Middengeschoold	Vlaanderen	4%	93%	97%
		Wallonië	8%	86%	93%
	Hooggeschoold	Vlaanderen	3%	96%	98%
		Wallonië	4%	93%	97%
Vrouw	Totaal	Vlaanderen	5%	78%	82%
		Wallonië	13%	64%	73%
	Laaggeschoold	Vlaanderen	10%	58%	64%
		Wallonië	25%	41%	54%
	Middengeschoold	Vlaanderen	6%	79%	84%
		Wallonië	15%	63%	93%
	Hooggeschoold	Vlaanderen	3%	89%	92%
		Wallonië	5%	86%	91%

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 3.

Werkloosheids- werkzaamheids- en activiteitsgraad (50-64 jaar) naar geslacht en leeftijd (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

			Werkloosheidsgraad	Werkzaamheidsgraad	Activiteitsgraad
50-64 jr.	Man	Vlaanderen	3%	55%	57%
		Wallonië	4%	52%	55%
	Vrouw	Vlaanderen	6%	32%	35%
		Wallonië	5%	32%	34%
55-64 jr.	Man	Vlaanderen	2%	39%	40%
		Wallonië	nb	37%	38%
	Vrouw	Vlaanderen	6%	20%	21%
		Wallonië	nb	22%	23%

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 4.

Reden van inactiviteit bij de 50-64 jarigen naar geslacht en leeftijd (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

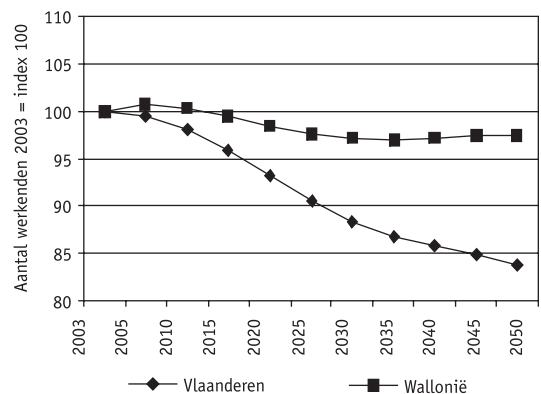
		Huishouden	Arbeidsongeschikt	Werkloos	Bruggpensioen/ pensioen	Andere	Totaal
Man	Vlaanderen	nb	18%	16%	60%	5%	100%
	Wallonië	nb	18%	18%	57%	5%	100%
Vrouw	Vlaanderen	46%	8%	14%	29%	3%	100%
	Wallonië	39%	7%	14%	35%	5%	100%

Vlaanderen meest gevoelig voor vergrijzing

Figuur 3 weerspiegelt de weerslag van de demografische ontwikkelingen op het globaal aantal werknemers in Vlaanderen en in Wallonië, gegeven de hypothese van een gefixeerde werkzaamheidsgraad (Stativaria 36, APS). Hieruit blijkt dat bij een werkzaamheidsgraad gefixeerd op het niveau van 2003, in alle leeftijds- en geslachtsgroepen, Vlaanderen, relatief gezien, de meeste jobs zal verliezen. Dit effect is dus louter toe te schrijven aan het verloop van de demografische evolutie, met name de vergrijzing en ontgroening. Vlaanderen zal meer dan Wallonië erop bedacht moeten zijn haar werkzaamheidsgraad op te krikken, wil de regio haar werksame bevolking op peil houden (Pelfrene, 2005).

Figuur 3.

Simulatie voor de evolutie van het globale aantal werkenden per regio in vergelijking met de stand anno 2003, met fixatie van de werkzaamheidsgraad op het niveau van 2003 (Vlaanderen en Wallonië)

Bron: Stativaria 36, APS

Hoe rekbaar is onze arbeid?

Flexibilisering van de arbeid kan een oplossing bieden voor noden die voortvloeien uit de recentste maatschappelijke ontwikkelingen. Bedrijven opteren voor tijdelijke arbeid om in te spelen op de onzekerheden en schommelingen in de afzetmarkten en omzeilen op deze manier een rigide ontslagbescherming. Vormen van atypische arbeid worden aangewend om de toenemende concurrentie in een steeds globalere economie op te vangen. Langs werknemerskant is er meer en meer vraag naar arbeidsvormen waarbij de combinatie van arbeid en gezin geoptimaliseerd kan worden. Hieronder bekijken we in hoeverre verschillende flexibele arbeidsvormen worden aangewend in Vlaanderen en Wallonië.

Deeltijd arbeid

Tabel 5 toont aan dat deeltijdse arbeid, globaal gezien, in Vlaanderen iets meer ingeburgerd is dan in Wallonië. In beide regio's is het een typisch vrouwelijk fenomeen, maar de vergelijking kan niet zomaar doorgetrokken worden. In Vlaanderen gaan vrouwen meer deeltijds werken naarmate ze ouder worden, een op vier vrouwen van 15 tot en met 24 jaar werkt deeltijds, boven de 50 jaar is dat meer dan de helft van de werkende vrouwen. In Wallonië ligt dit aandeel ongeveer gelijk voor de verschillende leeftijdscategorieën, en zelfs iets hoger voor de jongste cohorte (bijna 40%).

Uit tabel 6 blijkt dat jonge vrouwen meestal deeltijds werken omdat er geen voltijdse betrekking beschikbaar is. In Vlaanderen wordt bijna de helft van de 15- tot 24-jarigen gedwongen deze keuze te ma-

Tabel 5.

Aandeel deeltijds werkenden binnen de werkenden, naar geslacht en leeftijd (Vlaanderen en Wallonië; 2004)

		15-64 jaar	15-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Man	Vlaanderen	5,9	9,2	3,8	11,8
	Wallonië	6,0	13,7	4,4	8,7
Vrouw	Vlaanderen	41,3	25,9	41,3	50,9
	Wallonië	38,5	39,6	38,3	39,1
Totaal	Vlaanderen	21,1	16,7	20,4	26,0
	Wallonië	19,7	24,9	18,9	20,4

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 6.

Deeltijd arbeid bij vrouwen naar reden en leeftijdscategorie (Wallonië en Vlaanderen; 2004)

		Combinatie				Totaal
		Vindt geen voltijds werk	Wenst geen voltijds werk	Arbeid-gezin/privé	Andere	
15-24	Vlaanderen	47%	nb	nb	30%	100%
	Wallonië	64%	nb	nb	nb	100%
25-49	Vlaanderen	10%	10%	63%	17%	100%
	Wallonië	26%	8%	54%	12%	100%
50-64	Vlaanderen	8%	24%	49%	19%	100%
	Wallonië	15%	17%	47%	20%	100%

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

ken. Waalse vrouwen worden nog meer geconfronteerd met dit probleem, 64% wil een voltijds baan, maar vindt er geen.

Tussen hun 25 en 49 jaar zoeken, vooral Vlaamse vrouwen, hun toevlucht tot deeltijdse arbeid om werk en privé beter op elkaar af te stemmen. 63% onder hen gaat om deze reden deeltijds werken, bij hun Waalse seksegenoten is dit maar iets meer dan de helft. Nog meer dan een op vier Waalse vrouwen geeft aan te willen ruilen voor een voltijdse baan moest deze beschikbaar zijn.

Vanaf de leeftijd van vijftig gaan, voornamelijk in Vlaanderen, vrouwen steeds bewust kiezen² om deeltijds te werken, bijna een op vier verklaart geen voltijds werk te wensen. In Wallonië is dit minder dan een op vijf en blijft het aandeel vrouwen die geen voltijds werken vinden relatief hoog. Toch blijkt ook in deze leeftijdsgroep, voor beide regio's, de combinatie privé en werk de belangrijkste reden om deeltijds te werken.

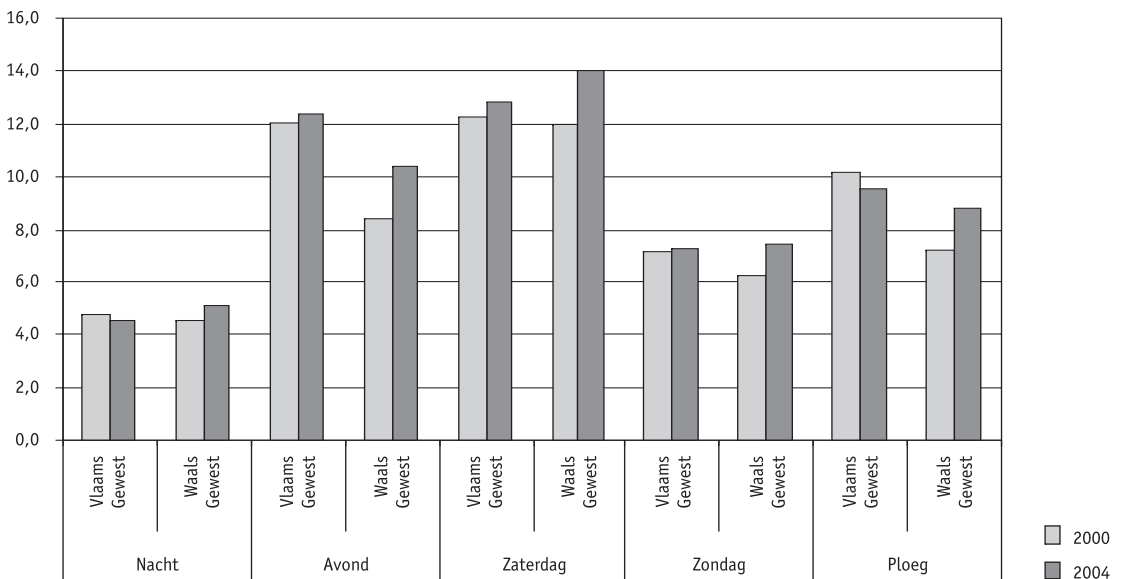
Tijdelijke arbeid³

Zowel in Vlaanderen als in Wallonië werken voornamelijk jonge mensen, en in het bijzonder vrouwen, met een tijdelijk contract. Langs Waalse zijde ligt het aandeel wel iets hoger, 44% van de vrouwen heeft er geen vast contract, tegen 33% in Vlaanderen. Bij de mannen ligt dit aandeel lager, maar de proporties tussen Wallonië en Vlaanderen liggen in dezelfde lijn, met respectievelijk 32% en 24% tijdelijk werkenden.

Deze cijfers geven al een zeker beeld van de flexibiliteit op de arbeidsmarkt, een verdere opsplitsing naar interimarbeid kan echter nog meer verduidelijken. Een interimcontract is ten minste per dag en ten hoogste per week opzegbaar. Het gebruik van dit type arbeid geeft dan ook aan in welke mate er echt kort op de bal gespeeld wordt om een doorgedreven flexibiliteit te garanderen. Uit de Enquête naar de Arbeidskrachten blijkt dat deze contractvorm meer in Vlaanderen voorkomt dan in Wallonië, en dat het voornamelijk een mannelijke aangelegenheid is. In 2004 verrichtten 28% van de

Figuur 4.

Atypische arbeidsvormen bij loontrekkenden (15-64 jaar) (Wallonië en Vlaanderen; 2000 en 2004)

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 7.

Loontrekkenden per hoofdsector (Vlaanderen en Wallonië, 2003)

	Aantal		%	
	Vlaanderen	Wallonië	Vlaanderen	Wallonië
Primaire sector	16 500	4 200	0,8%	0,5%
Secundaire sector	551 000	208 000	27,7%	22,7%
Tertiare sector	750 000	284 000	37,7%	31,0%
Quartaire sector	671 000	413 000	33,7%	45,1%
Slecht gedefinieerde activiteiten	600	6 600	0,0%	0,7%
Totaal	1 989 100	915 800	100,0%	100,0%

Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt WAV)

Vlaamse mannen met een tijdelijk contract, interim-arbeid, bij de Waalse mannen was dit 22%.

Nine to five, vijf op zeven?

Een snelle blik op figuur 4 leert ons dat atypische arbeid⁴ vooral in Wallonië sterk is toegenomen sinds 2000. *Zaterdagwerk* komt het meest voor. In 2000 was het aandeel zaterdagwerkers in Vlaanderen nog groter dan in Wallonië. Anno 2004 werkten 14% van de Walen meestal 's zaterdags tegen een kleine 13% Vlamingen. Ook het aandeel *avondwerkers* is sterk gestegen in Wallonië, van meer dan 8% in 2000 naar meer dan 10% in 2004. Deze toename heeft er echter nog niet voor gezorgd dat Vlaanderen, met zijn meer dan 12% avondwerkers, kon worden bijgebeend. *Ploegenarbeid* heeft een vergelijkbare evolutie ondergaan, waar in 2000 iets meer dan 7% van de Walen in ploegen werkten, is hun aandeel in 2004 opgelopen tot bijna 9%. In Vlaanderen observeren we eerder een omgekeerde tendens, waardoor beide gewesten meer naar elkaar toegroeien. *Zondagwerk* en *nachtwerk* zijn de minst populaire vormen van atypische arbeidstijden. Voor beide ligt het aandeel het hoogst in Wallonië. Deze situatie is eveneens het gevolg van een relatief belangrijke toename in Wallonië, anno 2000 was de situatie immers omgekeerd.

Wat we leren uit de sectorale verdeling van de werkgelegenheid...

We hebben hierboven de belangrijke verschillen in arbeidsmarktpositie tussen de Walen en de Vla-

mingen besproken. De verschillen in werkgelegenheidsstructuur geven extra duiding. In tabel 7 zien we dat Vlaanderen ongeveer 1,99 miljoen loontrekkenden telt, in Wallonië zijn het er ongeveer 915 duizend. Anno 2002 lag de werkgelegenheidsgraad in Wallonië lager dan in Vlaanderen, respectievelijk 53% tegen 64%.⁵ De werkgelegenheidsgraad geeft het aandeel jobs binnen de bevolking op arbeidsactieve leeftijd (18-64 jaar) weer.

De Vlaamse werkgelegenheid situeert zich voornamelijk in de tertiaire sector, men vindt hier ongeveer 38% van alle Vlaamse jobs terug, in Wallonië ligt dit aandeel rond de 31%. Deze sector omvat alerhande commerciële diensten zoals horeca, vervoer en transport, financiën, distributie en verhuur evenals advies en bijstand aan bedrijven en personen. Een belangrijk aandeel van de jobs zijn hier terug te vinden in de groot- en kleinhandel. Beide subsectoren zijn samen goed voor ongeveer 12% van de totale tewerkstelling bij de loontrekkenden zowel in Vlaanderen als in Wallonië. In Vlaanderen neemt de groothandel echter een grotere hap uit de totale werkgelegenheid dan in Wallonië, respectievelijk 6% tegen 3%.

De quartaire sector is de belangrijkste Waalse werkgever met een aandeel van 45% in de volledige loontrekkende werkgelegenheid, in Vlaanderen ligt dit een stuk lager (34%). Deze sector bundelt in belangrijke mate publiek gefinancierde of gesubsidieerde activiteiten zoals gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, openbare besturen, onderwijs, sport, recreatie en cultuur. De meeste Waalse jobs situeren zich in het onderwijs (13%) en de openbare besturen (9%). In Vlaande-

ren zijn deze twee subsectoren goed voor respectievelijk 10% en 5% van de volledige tewerkstelling bij loontrekkenden.

De secundaire sector die zowel de industriële activiteiten, de bouwsector, de productie en distributie van gas, water en elektriciteit als winning van delfstoffen omvat is in Vlaanderen goed voor meer dan 28% van de loontrekkende jobs. In Wallonië ligt het aandeel iets lager (23%). Een niet te verwaarlozen aandeel van de Vlaamse jobs zijn terug te vinden in arbeidsintensieve sectoren waar men nog gretig gebruik maakt van ongeschoolde arbeid zoals de auto-industrie, en de voedselindustrie (Herremans 2003). In Wallonië zijn deze sectoren minder sterk vertegenwoordigd binnen de volledige werkgelegenheid. De bouwnijverheid is een belangrijke werkgever in beide regio's.

Besluit

Beide gewesten vertonen opvallende verschillen in werkgelegenheidsstructuur. Hieraan kunnen enkele tegenstellingen in arbeidsmarktpositie tussen Walen en Vlamingen gerelateerd worden. De situatie van laaggeschoolden op de arbeidsmarkt is heel wat minder gunstig in Wallonië dan in Vlaanderen. Dit kan verband houden met het feit dat Vlaanderen ten opzichte van Wallonië een groter aandeel jobs heeft in arbeidsintensieve sectoren. We denken hierbij vooral aan de auto-industrie en de voedselindustrie, sectoren waar men nog beroep doet op laaggeschoolde arbeid. We zagen ook dat de kloof tussen Vlaanderen en Wallonië inzake arbeidsmarktpositie verkleint naarmate de betrokkenen hoger opgeleid zijn. Dit valt vooral op bij de vrouwen. Het feit dat bijna de helft van de Waalse jobs terug te vinden is in de quartaire sector, een vrouwvriendelijke sector, waar het aandeel mid-

den- tot hoggeschoolden relatief hoog ligt, kan een verklaring zijn voor dit fenomeen (Herremans, 2003).

*Helga Coppens
Steunpunt WAV*

Noten

1. Het aantal huismannen ouder dan 50 is te klein om betrouwbaar te zijn.
2. Voor degenen die deeltijds werken en uitdrukkelijk aangeven dat ze geen voltijdse job wensen is deeltijd arbeid duidelijk een vrijwillige keuze. Bij de groep die antwoordt deeltijds te werken om arbeid met gezin en privé te combineren kan dit niet zonder meer gesteld worden, deeltijd arbeid kan ook een "verplichte keuze" zijn voor vrouwen omdat ze de verantwoordelijkheid dragen over (afhankelijke) kinderen.
3. Onder tijdelijke arbeid verstaan we: elk contract dat niet van onbepaalde duur is (privé) of kadert in de vastheid van betrekking (overheid).
4. Onder atypische arbeid verstaan we elke vorm van arbeid die voornamelijk (meer dan 50% van de tijd) buiten de reguliere uren uitgevoerd wordt.
5. Bron: RSZ, RSVZ, NIS EAK, NIS Bevolkingsstatistieken (Bewerking steunpunt WAV).

Bibliografie

- Herremans, W. (2003). Welke jobs zijn bedreigd? Kenmerken van de groei- en krimpsectoren. In: Steunpunt WAV-SSA, *De Arbeidsmarkt in Vlaanderen, jaarboek editie 2004*. Leuven.
- Pelfrene, E. (2005). Ontgroening en vergrijzing in Vlaanderen 1990-2050. Verkenning op basis van de NIS-bevolkingsvooruitzichten. *Administratie Planning en Statistiek Stativaria* 36, oktober 2005. Brussel.